

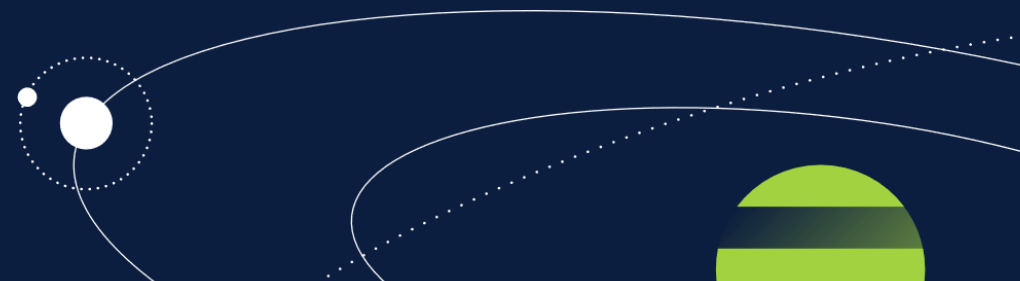
Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. balandžio 15-21 d.

2024 m. 16 savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Balandis įpusėjo aktyvesne VP politikos formuotojų ir vykdytojų bei teismų veikla.

Pristatome naujus VPĮ ir homogeninių įstatymų pakeitimus, susijusius su administracinės naštos mažinimu taikant pirkimo procedūras atskiroms pirkimo dalims mažos vertės pirkimų atveju bei kitus pakeitimus.

Taip pat siūlome susipažinti su VPT įvykusiais ir būsimais mokymais bei naujausia metodine medžiaga.

Galiausiai pristatome 3 Lietuvos apeliacinio teismo nutartis, kurios visos yra specifinės ir nagrinėja nestandartinius klausimus: perkančiosios organizacijos pareiga atsiskaityti su tiekėju pagal neteisėtai sudarytus sandorius; tiekėjų pasiūlymų vertinimas, kai atitiktis techninės specifikacijos reikalavimams turėjo būti įrodinėjama ne visų reikalavimų atžvilgiu; ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus aiškinimas, kai būtina ne visiškai korektiškas lingvistines formuluotes pritaikyti taip, kad tai nelemtų nepagrįsto rezultato.

Gero skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI I

Lietuvos Respublikos Seimas 2024-04-11 priėmė:

1. Įstatymą Nr. [XIV-2532](#) dėl Viešųjų pirkimų įstatymo (VPĮ) 5 str. 9 d. ir 86 str. 7 d. pakeitimo ir Įstatymą Nr. [XIV-2531](#) dėl VPĮ 37 str. 11 d. ir 47 str. 11 d. pakeitimo;
2. Įstatymą Nr. [XIV-2533](#) dėl Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srityse perkančiųjų subjektų, įstatymo (PĮ) 12 str. 3 d., 13 str. 9 d. ir 94 str. 7 d. pakeitimo;
3. Įstatymą Nr. [XIV-2534](#) dėl Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo (GPĮ) 15 str. 7 d., 16 str. 3 d., 40 str., ir 52 str. 8 d. pakeitimo.

VPĮ, PĮ ir GPĮ nustatyta, kad:

- Mažos vertės pirkimai gali būti atliekami atskiroms pirkimo dalims, kurių bendra vertė yra mažesnė kaip 70 000 EUR be PVM to paties tipo prekių ar paslaugų sutarčių vertės, o perkant darbus – mažesnė kaip 174 000 EUR, neatsižvelgiant į tai, kad numatoma pirkimo vertė yra lygi mažos vertės pirkimo ribai arba ją viršija.
- Pirkimo sutartis žodžiu gali būti sudaroma, kai supaprastinto pirkimo sutarties vertė neviršija 15 000 Eur be PVM.
- VPĮ ir GPĮ nustatytos išimties taikymams apribojimams dėl nepatikimų tiekėjų dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose tuo atveju, jeigu iš tokių tiekėjų įsigyjamos prekės yra naudojamos išimtinai mokslinių tyrimų, eksperimentų, studijų ar eksperimentinės plėtros tikslais (pavyzdžiui, įsigyjamos prekės bus naudojamos tik testavimui ar bandymams) arba perduodamos kaip parama užsienio valstybėms.

VPĮ, PĮ ir GPĮ reguliavimo pokyčiai įsigalioja nuo **2024-05-01**.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: [dalijasi](#)** mokymų apie „Socialiai atsakingus pirkimus“ medžiaga. Mokymų metu pristatyta, kokius socialinius kriterijus galima nustatyti vykdant socialiai atsakingus pirkimus, kaip paskatinti remiamų asmenų įdarbinimą įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus. Mokymų rašą galima peržiūrėti [čia](#).
2. **VPT: [kviečia](#)** 2024-04-30, 13 val. stebėti žodinių pirkimų mokymus. Mokymų metu VPT specialistai aptars, kas yra žodinis pirkimas ir kokiais atvejais geriausia rinktis tokį pirkimo būdą, supažindins su žodinio pirkimo vykdymo tvarka, privaloma dokumentacija, žodinių sutarčių viešinimo reikalavimais ir praktika. Mokymus bus galima žiūrėti [VPT YouTube kanale](#).
3. **VPT: [atliko](#)** pirkimų vykdytojų, veikiančių medicinos srityje, pirkimų procesų valdysenos tikrinimus. Tikrinimų metu išskirta geroji praktika dėl pirkimų poreikio, pirkimų planavimo ir inicijavimo procesų, pirkimų vykdymo, analizavimo ir vertinimo rodiklių nustatymo. Taip pat pateikta pirkimų metu nustatyta ydinga praktika ir trūkumai, kurių rekomenduojama vengti. Tikrinimo ataskaitos apibendrinimą skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: kai perkančioji organizacija užsako paslaugas neįeinančias į viešojo pirkimo sutarties apimtį, o tiekėjas tokį užsakymą priima, šie sandoriai laikytini niekiniais, tačiau, siekiant išvengti nepagrįsto užsakovo praturtėjimo, jis privalo atsiskaityti su paslaugų teikėju pagal rinkos vertę atitinkančią paslaugų kainą (UAB „Reiz Tech“ v VĮ Registrų centras), 2024-04-18

Ieškovą ir PO 2014–2019 m. siejo sutartiniai santykiai pagal 4 savarankiškas informacinių sistemų priežiūros, vystymo ir naujų funkcionalumų sukūrimo paslaugų sutartis. 2020–2021 m. dalis Ieškovo darbuotojų sudarė projektinio darbo sutartis su PO, t. y., veikė jo naudai kaip jos darbuotojai. PO patalpas užliejus potvynio vandeniui, ji kreipėsi į Ieškovą prašydama suteikti konsultacijas informacinių sistemų darbui atkurti; be to, ji vėliau kreipėsi į Ieškovą prašydama papildomų paslaugų. Ieškovas kreipėsi į PO, jos prašydama atlyginti už šias paslaugas, kadangi jos arba neįėjo į 4 viešojo pirkimo sutarčių apimtį, arba Ieškovo darbuotojų buvo teiktos, kai jų projektinio darbo sutartys jau buvo pasibaigusios.

Lietuvos apeliacinis teismas pirmą kartą sprenddamas šalių ginčą konstatavo, kad aptariamais PO paslaugų užsakymais iš Ieškovo, atsižvelgiant į tai, kad buvo atlikti ne pagal VPĮ tvarką, laikytini niekiniais sandoriais, tačiau Ieškovas dėl to nepraranda teisės į atlyginimą už suteiktas paslaugas. Pakartotinai šalių ginčą sprendę teismai nagrinėjo nepagrįsto praturtėjimo atlyginimo ir jo dydžio klausimą.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, tiekėjo ieškinio dalį dėl nepagrįstą praturtėjimą atitinkančios sumos priteisimo patenkino.

TEISMŲ PRAKTIKA

Pirma, Teismas nurodė, kad tarp šalių susiklostė nepagrįsto praturtėjimo santykiai (PO nepagrįsto sutaupymo leškovo sąskaita situacija), kadangi aptariamoms konsultavimo paslaugoms buvo suteiktos be įstatyminio ar sutartinio pagrindo. Byloje pateikta ekspertinė išvada ir šalių susirašinėjimas patvirtino paslaugų atlikimo faktą.

Antra, Teismas nesutiko su PO, kad leškovo darbuotojų suteiktos paslaugos yra laikytinos kaip vykdytos jų, o ne paties leškovo, kadangi šių paslaugų teikimo metu buvo pasibaigusios atitinkamų leškovo specialistų, įdarbintų pas PO, projektinio darbo sutartys. Tuo metu PO ir leškovo taip pat nesiejo kiti sutartiniai santykiai. Atsižvelgdamas į tai, Teismas konstatavo, kad PO, be konkurso užsakiusi paslaugas iš leškovo, bet su juo neatsiskaičiusi, nepagrįstai praturtėjo. Pati PO kreipėsi į leškovą ne dėl jo anksčiau vykdytų 4 viešojo pirkimo sutarčių kokybės, o naujų paslaugų užsakymo. Šias paslaugas gera valia, bet atlygintinai suteikė leškovas.

Trečia, Teismas nesutiko su PO, kad už naujai įsigytas paslaugas turėtų būti atsiskaitoma pagal pasibaigusiose viešojo pirkimo sutartyse įtvirtintus įkainius, o ne paslaugų rinkos vertę, kuri nustatyta ekspertizės akte. Paslaugų rinkos vertė nepriklauso nuo užsakovo teisinio statuso. Teismas nurodė, kad, nors leškovas pagal ankstesnes sutartis su PO jai paslaugas teikė už mažesnius įkainius, įgyvendino savo diskreciją savo paslaugas viešajam sektoriui siūlyti įsigyti pigiau. Vis dėlto tai nepaneigia leškovo reikalavimo pagrįstumo už be viešųjų pirkimų būdu įsigytas paslaugas atsiskaityti pagal rinkos vertę.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: kai ne visiems techninės specifikacijos reikalavimams pagrįsti reikia pateikti įrodomuosius dokumentus, pristatomais dokumentais grindžiama ne visų, bet atitinkamos dalies reikalavimų atitiktis (UAB „Telekosta“ v AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir AB „LTG Infra“), 2024-04-19

Ieškovo ginčijo Pirkimo rezultatus, pagal kuriuos jo laimėtoju išrinktas kitas tiekėjas. Pirkimu siekiama įsigyti pervažų modernizavimo paslaugas, kuriomis būtų padidintas kai kurių pervažų saugumas. Techninėje specifikacijoje nurodyta, kad kai kurios pervažos kerta 8 geležinkelio kelius. Be to, siūloma saugumo sistema turi atitikti tam tikrus saugumo reikalavimus, patvirtinamus nepriklausomos įstaigos dokumentu, o kai sistema bus sumontuota – turės būti papildomai atlikta šios sistemos atitikties patikra tiems patiems saugumo standartams.

Ieškovo susipažino su Pirkimo laimėtojo pasiūlymu ir PO pateikė pretenziją, kadangi nustatė, kad Pirkimo laimėtojo su pasiūlymu pateiktame saugumo standartų atitiktį patvirtinančiame dokumente buvo nurodyta, kad patikrinta sistema aptarnauja iki 5 geležinkelio kelių pervažą. PO pretenzijos netenkino nurodydama, kad Pirkimo laimėtojo sistema gali aptarnauti iki 10 geležinkelio kelių pervažą. Atsižvelgdama į šią informaciją Ieškovo PO pateikė antrą pretenziją, kadangi vertino, kad su pasiūlymu nebuvo pateiktas saugumo atitiktį liudijantis dokumentas 10 geležinkelio kelių pervažai. PO šios pretenzijos kaip pakartotinės nevertino.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovės ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas nurodė, kad Pirkimo laimėtojo pateiktame atitikties dokumente patvirtinama pasiūlytos sistemos atitiktis saugumo standartams, šis dokumentas išduotas kompetentingo subjekto, todėl atitinka Pirkimo sąlygas dėl saugumo reikalavimų. Iš šio dokumento, be kita ko, matyti, kad patikrinta sistema yra sukonfigūruota 5 geležinkelio keliams, tačiau tai nereiškia, jog kita sistemos konfigūracija neatitiktų saugumo standartų, kurie nustato programinės įrangos kūrimo procesą ir techninius reikalavimus, todėl didesnis kelių kiekis nepaneigia gamintojo taikomo kūrimo proceso. Be to, sistema įdiegus, ji privalės būti iš naujo sertifikuota.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas, nesutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad tiekėjai su pasiūlymu galėjo siūlyti tokią pervažų modernizavimo sistemą, kuri neapimtų 8 geležinkelio kelių. Kita vertus, pagal Pirkimo sąlygas nebuvo reikalaujama pateikti įrodomųjų dokumentų dėl saugumo sistema aptarnaujamų geležinkelio kelių skaičiaus (minimalaus ar maksimalaus). Kai ieškovė išreiškė abejones dėl Pirkimo laimėtojo pasiūlytos sistemos techninių galimybių aptarnauti 8 geležinkelio kelių pervažas, Pirkimo laimėtojas patiekė duomenis apie tai, kad jo siūloma sistema apima iki 10 kelių.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Lietuvos apeliacinis teismas: ekonominio naudingumo kriterijaus aiškinimas ir taikymas neturi lemti situacijos, kad nė vienam dalyviui neįmanoma pasiekti maksimalios vertės, o suteiktų balų skaičius tampa regresinis (didesnis pranašumas vertinamas santykinai mažesniu balu) (MB „Virmalda“ v BĮ Trakų istorijos muziejus), 2024-04-18

Ieškovas ginčijo Kapitalinio remonto darbų pirkimo (**Pirkimas**) rezultatus dėl, jo vertinimu, per didelio Pirkimo laimėtoju suteikto balų skaičiaus už papildomos garantijos terminą kaip ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų (**ENVK**). Pirkimo sąlygose, be kainos (80 balų), buvo vertinamas garantinis terminas, T2 (20 balų, Y). Ieškovas pasiūlė 5 metus papildomos garantijos, o Pirkimo laimėtojas – 10 metų papildomos garantijos terminą.

Pirkimo sąlygose nurodyta, kad papildomas garantijos terminas nepaslėptiems darbams (T2) yra taikomas ilgesnis nei nustatyta CK ir kituose teisės aktuose ir apskaičiuojamas pagal T2 kriterijaus formulę. Tiekėjai galėjo siūlyti ne didesnę nei 10 m. papildomos garantijos terminą. $T2 = (T_{max}/T_p) * Y$, kur T_{max} reiškia maksimalų tiekėjo pasiūlytą papildomą garantijos terminą, o T_p – dalyvio siūlomą garantijos terminą. Ginčas iš esmės kilo dėl T_p reikšmės aiškinimo ir taikymo.

PO T2 kriterijų taikė taip, kad T_{max} reiškia konkretų tiekėjo pasiūlytą papildomos garantijos terminą (kuris negali viršyti 10 m.), o T_p – visuomet lygus 10 (kaip maksimalus papildomos garantijos terminas). Dėl to Pirkimo laimėtojas už T2 kriterijų gavo 20 balų $[(10/10)*20]$, o Ieškovas 10 balų $[(5/10)*20]$

Ieškovas T2 kriterijų aiškino taip, kad T_{max} lygus tiekėjo iki 10 m. siūlomas papildomas garantijos terminas, o T_p – bendras papildomos ir įstatyminės garantijos terminas. Dėl to Ieškovas iš viso pasiūlė ne 5, o 10, o Pirkimo laimėtojas 15 m. bendros garantijos terminą. Ieškovo vertinimu T2 reikėjo skaičiuoti taip, kad Ieškovui skiriama 10 balų $[(5/10)*20]$, o Pirkimo laimėtoju – 13,33 $[(10/15)*20]$.

TEISMŲ PRAKTIKA

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovo ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas nurodė, kad iš Pirkimo sąlygų visumos matyti, kad Pirkimo dalyviai papildomus balus galėjo gauti ir dėl to tarpusavyje konkuravo tik dėl papildomos garantijos termino, t. y., neįskaitant CK 6.298 str. 1 d. 1 p. įvirtinto 5 m. garantijos termino. Dėl to nepritartina ieškovui, kad į TN kriterijaus reikšmę reikėtų įtraukti ir įstatyminę garantiją.

Antra, Teismas pažymėjo, kad pagal Pirkimo sąlygas maksimali papildomos garantijos reikšmė negali viršyti 10 m., o įrašius didesnę reikšmę į šį ENVK, ji vis tiek bus prilyginta 10 m. Jei būtų laikomasi ieškovo pozicijos, Pirkimo laimėtojo siūloma garantija siektų 15 m., todėl prieštarautų iškeltiems reikalavimams.

Trečia, Teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad ieškovo siūlomas lingvistinis ir formalus T2 kriterijaus turinio aiškinimas lemtų tai, kad už šį ENVK nė vienas iš dalyvių negalėtų gauti maksimalaus balų skaičiaus (20). Be to, ieškovo pozicija suponuotų, kad jam turėtų būti skiriami 10 balų, o Pirkimo laimėtojui 13,33 balo, nors šis pasiūlė dvigubai ilgesnį papildomos garantijos terminą (5 v. 10 m.).

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

